

Begrenset høring av forslag til reguleringsplan for Fredrikshald brygge - Tyska

Innspill fra Naturvernforbundet i Halden.

Miljødirektoratet har hatt tett kontakt med Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet, og det er utarbeidet en veiledning som først og fremst tar for seg deponier hvor det er et betydelig volum biologisk nedbrytbart avfall, for eksempel husholdningsavfall eller trevirke. I slike deponier kan det dannes helse – og miljøskadelig gasser.

Tyska er bygd opp av et stort volum ulike trematerialer i 13m dybde, og det er fare for at det dannes metangass i grunnen med lekkasje til luft. Hvis en skal unngå metandannelse i de gamle deponilagene, må disse massene fjernes og kjøres til godkjent deponi for behandling.

«Kommunene bør ikke tillate at det settes opp bygninger, hvor mennesker oppholder seg, på nedlagte deponier som kan lekke ut helseskadelige gasser. Hvis kommunen vurderer å tillate bygging på eller i randsonen av avfallsdeponier må det kunne dokumenteres at dette er helse- og miljømessig forsvarlig.»

Sitat fra veiledningen.

Vi har vurdert forslag til reguleringsplanen, og har følgende bemerkninger:

1. Forurensing av metangass -omfanget må utredes
2. Det er planlagt bygging på usikker grunn, og det må fjernes betydelige mengder masser. Hva skal massene byttes ut med? Hvor skal massene hentes fra? Hva er miljøegenskaper for disse transportene?
3. Det er fra før transportert masser på Rokke avfallsanlegg når den nye veien til Tyska og Hollenderen veien ble bygget, er dette et godkjent deponi for slike masser?
4. Det er politiske vedtak at alle saker skal vurderes mot FNs bærekraftsmål
5. Biologisk mangfold -verdier. Bioforsk har laget en rapport om naturmiljøet på Tyska og Hollenderen. For Tyska sin del er området avmerket som rekreasjon Park- og som ligger sentralt i byen. Det har også et verdifullt strandområde
6. Klimautviklingen må vektlegges, og det må tas høyde for høyere vannstand. Regionalt kan det bli betydelig høyere vannstand i løpet av et par ti-år. Med våtere og villere vær med øket hyppighet av springflo vil bygninger i dette området kunne få begrenset levetid.
7. Kommunen har opprenskingsansvaret, og vi er bekymret for at omfanget av arbeidet ikke er analysert grundig nok
8. Mellom Tyska og Hollenderen er det planlagt småbåthavn og parkering. Dette vil i stor grad påvirke dette smale grøntområdet med flere gamle trær, bl. a en stor pil. Her er også kulturminner etter Halden som sjøfartsby

9. Hollenderen må forbli urørt, da område har et rikt fugleliv, med insekter og sommerfugler, som har stor opplevelsesverdi. For å være sikker på hva som finnes av dyr og planter må det en grundig kartlegging til

10. Kyststien må forbli urørt

11. Vi observerer at veien er bredere enn det reguleringsplanen sier. Vi oppfordrer til at veien innskrenkes.

07.01.2021

Naturvernforbundet i Halden

Magne Staal